

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

BARNVÄNNEN

N:o 46

Den 18 Nov.

Illustrerad Veckotidning för Söndagsskolan och Hemmet.

Redaktion: ANNA och J. B. GAUFFIN.

34 årg.

1917.

Sök vishet och lev rättfärdigt.

Ordspr. 23: 19—26.

Wår frälsare liknar himmelriket vid en köpman, som sökte efter goda pärlor; och när han hade funnit en kostbar pärla, går han bort och säljer allt vad han äger och köper den. Med denna liknelse har Jesus velat mana oss alla att försaka allt i världen för att vinna himmelriket, som är den allra största skatt en människa kan vinna. Och naturligtvis ställer han denna maning jämväl till eder, barn, som lättare finna himmelrikets kosteliga pärla än de stora människorna.

I vår söndagsskoltext för denna dag manas vi att söka vishet, tukt och förstånd. När vi så göra, då söka vi goda pärlor såsom köpmannen i liknelsen. Och jag menar, att vishetens allra innersta gömmer himmelrikets kosteliga pärla.

Men huru skola vi göra för att söka och finna visheten? Vår text säger oss, att vi skola gå rakt fram på vägen, nämligen på rättfärdighetens väg. Och den maningen behöver ett barn och en ung människa taga väl vara på och gömma i sin själ. Ty snart nog kommer frestaren och vill locka eder bort från fromhetens och rättfärdighetens väg. Därför gäller det att vaka och bedja, ty

“Uti lustans spår, smygande han går,
Vännens röst han efterapar,
Sig till ljusets ängel skapar,
Tills dig snärjd han får.”

Han vill locka barnen och de unga in bland vindrinkare, kortspelare och dansare. Och kommer man in bland sådana människor och följer med dem, då är man långt borta från den väg, där man finner visheten och Guds rike. Nej, på rättfärdighetens och sanningens ljusa, klara väg skola vi gå och sky mörker och synd.

Ett annat gott sätt för barnen att finna visheten och Guds rike är att de hålla sig till hemmet och till sina föräldrar samt visa dem vördnad och lydnad. De barn, som vandra på föräldravördnadens och föräldralydnadens goda väg, de äga Guds löfte om välsignelse för tid och evighet.

När föräldravördnaden hos ett barn och hos en ung människa växer till en varm känsla av kärlek till far och mor och till en innerlig lust att göra dem lyckliga, då stiger också föräldrahemmet i värde. Barnen känna då, att de i harmoni med fromma och gudfruktiga föräldrar och inom hemmets värld lättast och säkrast kunna leva rättfärdigt. Då börja barnen och de unga taga i med alla krafter för att hjälpa far och mor att alltmer göra hemmet till ett litet paradiset här nere på jorden. Då blir det en sanning för oss, vad sångaren sjunger om sitt hem, att det är “den käraste boning han såg kring hela den grönskande jorden”.

Då tänka barnen och de unga icke först och främst på att varje ledig

stund komma ut för att roa sig med kamrater och vänner, utan de tänka först och framför allt på att få glädjestunder och fäststämning omkring föräldrarna i det egna hemmet. Och i den glädjen finnes gott rum för gudfruktiga vänner att taga del.

Men på vad sätt skola barnen och de unga kunna glädja far och mor och skapa åt sig själva högtidsstunder inom hemmet? Bara det, att far och mor ser och känner att du trives hos dem, skänker dem ett rikt mått av glädje. Men särskilt på söndagsaftnarna, när far och mor äro hemma, då kan högläsning av goda berättelser i omväxling med sång och musik göra det riktigt uppbyggligt och hemtrevligt. Så finnes det ju många frågor, som beröra både barnen, de unga och de äldre, och som alla kunna samtala om. Och så få vi ju bära fram våra önskningsar inför Gud i bön, åkallan och tacksägelse.

På det sättet skulle våra svenska hem bliva hem i egentlig mening, rent av förgårdar till det himmelska hemmet. De skulle varda hem, där Gud själv och hans Son samt de heliga änglarna taga sin boning. Hem, där dessa Pauli ord övas: “Talen till varann i psalmer och lovsånger och andliga visor och sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan”.

Åck, att vi hade hundratusenden sådana hem i vårt land! Då skulle vi snart varda befriade från dryckenskap, dans, sedeslöshet och annan råhet. Då skulle våra barn och vår ungdom söka den sanna visheten och leva ett rättfärdigt liv.

J. B. Gauffin.

Genom kamp till seger.

Kulturhistorisk skildring från Martin Luthers barndom.

Av Alfred Smedberg.

Det var en lördagsafton på sensommaren i början av 1490-talet. Drängar och borgare i den lilla Sachsiska staden Mansfeld hade tagit helgsmål, avlagt arbetsdräkten samt rakat och snyggat upp sig till den förestående sabbaten. Somliga gingo omkring i sina trädgårdstäppor och betraktade med förtjusta blickar den mognande frukten. Andra vilade sig på bänkar framför boningshusen eller sutto i små grupper vid ett trädgårdsbord och förfriskade sig med hembryggt öl, som skummade under locket i den bandade trästånkan på bordet.

Men i bergsmannen Hans Luthers lilla oansenliga boning vid en av sidogatorna var det ännu ej tid för helgsmål. Där rådde liksom alltid en outtröttlig arbetsiver. Mannen höll sig i masugnen eller i malmbrottet utanför staden, och hustrun skurade golvet. Aftonsolen sken in genom de små blyinfattade fönsterrutorna och belyste de kalkstrukna väggarna och ett tarvligt bohag av oklädda stolar samt grovmålade liggesoffor och fällbord.

Tre eller fyra småtingar sutto som hopkrupna sparvar uppspetade i soffhörnen, tåligt väntande på tillåtelsen att få stiga ner på golvet och rädda för att genom kiv eller ostyrlighet förtörna den stränga modern, som ständigt hade riset liggande bakom spegeln.

Plötsligt öppnades dörren, och en liten mörklockig gosse kom sakta insmygande. Det var makarnas äldsta barn, den tioårige Martin. Han var blek och mager, men ur de vanligen så förskrämt och ängsligt blickande ögonen strålade nu glädje och munterhet. Detta var någon-ting ovanligt hos gossen, som på grund av sträng behandling var en smula folkskygg och sällan vågade se människor i ansiktet. Då han såg, att golvet var nyskurat, gick han försiktigt på täspetsarna och satte sig i en vrå vid spisen.

»Mutterchen» (lilla mor)! ropade han med synbar förtjusning. »I dag har jag inte fått stryk i skolan en enda gång.»

»Det var roligt, min kära Martin!» sade modern med ett småleende, vilket hos den bistra kvinnan var ganska sällsynt. »Låt nu se, att detta inte blir sista dagen, du slipper undan riset!»

»Ja, mutter!» svarade gossen allvarsamt. »Jag ska läsa duktigt — natt och dag ska jag läsa — och akta mig för vargtavlan och träåsnan.»

Den lille Martins förskräckelse för dessa båda föremål var helt naturlig. I varje klass utsåg läraren en gosse, som skulle vara »varg» och på en tavla anteckna de andra gossarnas förseelser. Vid slutet av veckan framtog tavlan, och alla, som där voro upptecknade, avstraffades med prygel. Var någon uppskriven flera gånger under veckan, fick han på lördagen lika många avbasningar som antalet förseelser. I skolsalen fanns därjämte en åsna av trä. Denna hängdes på den gosse, som kom sist till undervisningen, vilken började så tidigt som klockan fem eller sex på morgonen. Gossen fick prygel och måste bära på sig träåsnan, till dess han kom över och kunde anmäla någon kamrat, som råkat uttrycka sig på sitt modersmål, tyskan. Utom i lägsta klassen var det nämligen strängt förbjudet att tala något annat språk än latin.

»Jag får mindre stryk för var vecka som går», återtog Martin med en viss belåtenhet. »Förra lördagen fick jag ris två gånger, lördagen förut fyra gånger, men i dag ingen enda gång. Det är ju härligt, mor!»

»Visst är det så. Det var inte länge sedan du fick smaka riset femton gånger på en och samma dag.»

»Hm, ja!» sade gossen rodnande. »Men det var inte — —»

Han avbröt sig själv och teg. I hastig-

heten hade han ämnat säga, att det inte var rättvist med alla de femton bastonaderna, men så erinrade han sig, att modern aldrig tålde några klagomål på läraren. Det skulle ytterligare ha inbringat honom en risbastu i hemmet.

»Vad var det du ämnade säga?» frågade hon med en forskande blick på gossen.

»Jo», svarade denne, som inte ville narras, även om han därmed kunde rädda sig från aga, »jag tänkte säga, att det inte var rättvist. Men — men — det var det väl, kan jag tro.»

»Ja, säkert. Magistern förstod nog den saken bättre än du. För resten blir det aldrig en duktig karl av den, som får växa upp utan tukt.»

Modern, den lika stränga som arbetssamma och kraftfulla Margareta, var en kvinna, som också visste att handla efter denna sin nu uttalade grundsats. Barnen höllos med

ytterlig stränghet till flit och lydnad, och det hände icke sällan, att lille Martin även i hemmet fick smaka riset.

Nu tänka helt säkert våra unga läsare, att gossen — den blivande store kyrkofadern — var en elak liten slyngel eller åtminstone en odygdspåse. Fullkomligt misstag. Martin Luther var tvärtom en snäll, arbetsam och synnerligen varmhjärtad gosse. Hans enda fel, om det nu ens kan räknas för ett sådant, var ett lättörsligt temperament, som stundom gjorde honom skygg och ängslig, stundom häftig

och en smula ostyrig, men som aldrig förledde honom till olydnad eller självsvald.

Men varför skulle han då behandlas på ett sådant sätt?

Jo, först och främst var det ett allmänt bruk på den tiden, att skolgossar uppfostrades med riset och karbasen, och

för det andra voro Martin Luthers föräldrar och lärare strängare mot barnen än de flesta andra. Även de obetydligaste förseelser bestrafades med kroppsga, och den gosse, som under en hel vecka undslapp riset, kunde skatta sig särdeles lycklig.

Dagen efter nyssnämnda lördagsafton bevistade alla familjens medlemmar den katolska mässan i stadens kyrka och sutto sedan på eftermiddagen kring ett bord, medan lille Martin läste högt ur en av de få andliga skrifter, som funnos på den

tiden. Någon bibel var ännu ej tryckt på tyska, och föga anade väl Martins föräldrar, att det skulle bli deras egen gosse, som trettio år senare skaffade tyska folket biblar på deras eget språk.

När läsningen var slutad, gjorde alla korstecknet och knäppte sina händer.

»Heliga Guds moder, bed Jesus för oss!» suckade husmodern andäktigt.

Martin spratt till, då namnet på vår frälsare blev nämnt.

(Forts.).

LUTHER PÅ VANDRING SOM SKOLGOSSE.
Skulptur af Lutherbrunnen i Mansfeld.

BARNAVANNEN

VÄNTAN.

Väntan.

Med planch.

*Att vänta skadar aldrig,
då lär man tålig vara,
och tålmod behövs
på den väg vi skola fara.*

*Men, ack, vad det är tråkigt,
att sitta tyst och vänta,
när solen lyser klar
på varenda liten glänta,*

*och allting drar och lockar
till dans och lekar många;
då bliva väntans stunder
så rysligt, rysligt långa!*

*Men dubbelt glad blir leken,
och bättre skall det smaka
att roa sig en smula,
när först man lärt försaka.*

E.L.L.A.

Skärmnäs söndagsskola.

Med fotografi.

Skrärnäs ligger i Brunskogs socken i Värmland vid stranden av den vackra sjön Värmelen. Här har den kristliga verksamheten gamla anor, likaså missionen bland barnen. I Skärmnäs upptogs arbetet i söndagsskolan år 1858. Den kan således nästkommande år fira sextioårsjubileum.

Många äro de barn och de unga, som under dessa år varit föremål för kristlig omvårdnad. Många äro väl också de, som

under denna långa tid lämnat sig helt åt Herren, och som nu stå med i den kristliga kärleksverksamheten. Den stora dagen skall bringa frukten i ljuset. Då skola arbetarna komma med glädje och bära sina kärvar.

Vi sända en hjärtevarm hälsning till vår kära redaktion av Barnvännen samt till söndagsskolorna i vårt älskade fosterland.

Med broderlig högaktning
Natanael Johansson.

Skolans svarta får.

(Forts. fr. föreg. n:r).

»Nu skall du tala om för mig, vad alla barnen heter, Willie», sade fröken Holm. Och så fick barnen, en efter en marschera förbi henne. Och alla barnen vände sina klara, nyfikna ögon emot henne, och fröken Holm hade ett vänligt ord och en kraftig handtryckning för var och en.

Så började då lektionen. Mot vanan gick timmen under fullkomlig tystnad. Förgäves väntade barnen på något av de upplåg, som brukade komma från det hörn, där Willie hade sin plats. Willie var tyst som en råtta. —

»Du har uppfört dig väl», sade fröken Holm och satte sig bredvid gossen för att äta sin frukost. Då hon öppnade sitt paket, slog hon häpen ihop händerna.

»Åh, då!» utropade hon, »fru Brun tycks tro, att jag har aptit som en varg. En sådan massa mat! — Du måste hjälpa mig äta upp den, Willie.»

Nästan med andakt tog han emot det fina, vita brödet, den läckra, ljusröda skinkan, det färska, hårdkokta ägget och den mjuka, fina vetekakan.

»Vet du, om det finns vattenklöver i bäcken?» frågade hon, då de hade ätit.

»O, ja, fröken, en massa.»

»Jag skulle önska, att du ville leta upp fem eller sex av de allra vackraste åt mig. Jag har nämligen börjat samla blommor till ett herbarium, och jag saknar just vattenklöver.»

Willie förstod icke, vad ett herbarium var, men han gav sig icke tid att inhämta närmare upplysningar; han flög ned till bäcken och var snart tillbaka med handen full av vattenklöver. De andra barnensamlades omkring lärarinnan och följde med spänd uppmärksamhet hennes behandling av blommorna, och då dessa till slut hamnade mellan tjocka, vita blad i en stor bok, frågade en liten pojke, som gärna ville ha närmare reda på saken:

»Varför gör fröken så där?»

Fröken Holm förklarade och visade dem sida efter sida med de vackraste blommor, som väckte den lilla skarans högljudda beundran.

»Jag tänker få en mycket stor och vacker samling, och när den är färdig, skall jag förära den till en av mina goda vänner, som är lam och icke själv kan gå ut i skogen och glädja sig över blommorna. Willie, du vet säkert, var alla de vackra, vilda blommorna växer? Vilde du plocka dem åt mig, skulle du göra mig en stor glädje. Då skall jag i stället undervisa dig i botanik om eftermiddagarna. Och så skall du få en bok liksom min, så att du själv kan samla och prätta ett herbarium. Skulle du inte ha lust till det?»

»Ack jo, fröken», viskade han förtjust, och de blåa ögonen strålade.

Tidigt nästa morgon kom Willie till skolan med en utsökt samling av vårens sköna blommor. Fröken Holm hade icke heller glömt sitt löfte. Hon förde med sig en bok med rena, vita blad. Utanpå var skrivet med vacker, pryddlig stil: »Willie Henriksson». Och på första bladet hade hon skrivit en liten vacker vers.

(Forts.).

Bibelläsning

eller vad står det i nästa söndags text?
Veckan 19—25 november.

M. 19. Pred. 12: 13—14. Matt. 25: 31—46.
Herren är domaren.

T. 20. v. 13. Gudsfruktans nödvändighet.
O. 21. v. 14. Ty vi skola alla inför domaren.

T. 22. v. 31—33. Jesus kommer till världsdöden.

F. 23. v. 34—36. Domen över de trogna.
L. 24. v. 37—40. De ha övat kärlek utan att vänta lön.

S. 25. v. 41—46. Domen över de otrogna.

Söndagsskoltext för den 25 november.

25 sönd. e. Trefaldighet.

Herren är domaren.

Pred. 12: 13, 14.

Minnesvers: 2 Kor. 5: 10. Vi måste alla vara uppenbarade för Kristi domstol, på det att var och en skall få igen sitt livs gärningar, allt eftersom han har handlat, evad det är gott eller ont.

Svenska Missionsförbundets jultidningar för barn

under redaktion av Anna och J. B. Gauffin.

Kring Granen och Brasan, tjugunionde årgången 1917 och Barnens Jul, femte årgången 1917.

Dystra falla världskrigets slagskuggor över jorden och jämväl över vårt land, när vi nu reda oss till att fira jul. Den fästglans, som i lugna tider plår följa firandet av kristenhetens största högtid, kommer nog inte i år. Men för barnens skull vilja nog föräldrar, lärare och andra barnvänner göra sitt bästa för att likväl söka bereda dem en ljus och stilla julglädje i hemmen omkring barnet i krubban.

I detta syfte komma nu **Kring Granen och Brasan** och **Barnens Jul** till Sverges hem, skolor och söndagsskolor. Med sitt goda, kristliga innehåll och sin prydliga utstyrelse hava dessa tidningar vunnit anseende av att vara bland våra bästa jultidningar för barn, ett anseende som de alltfört söka hävda.

Det finnes ingenting i dem om tomtar, jättar eller troll, men goda kristliga berättelser ur livet, betraktelser och sånger med mera. *Föräldrar och lärare* kunna förtroendefullt rekvrirera dessa tidningar och räcka dem åt barnen. Hos herrar *bokhandlare* torde denna jullektyr under adventstiden vara efterfrågad och lättsåld.

För *söndagsskolans barn* har **Kring Granen och Brasan** och **Barnens Jul** blivit en allt mera kär och efterlängtd jul-läsning. Och då dessa tidningar äro Svenska Missionsförbundets egendom, hoppas vi, att dess predikanter och församlingar samt dess talrika söndagsskollärarekär skola taga denna omständighet i beaktande vid val av jultidningar för Förbundets söndagsskolor samt vara verksamma medhjälpare att sprida dessa tidningar till våra hundratusende söndagsskolbarn.

Kring Granen och Brasan för 1917

innehåller:

Omslagsvignett av fru Jenny Nyström, *Till Bellehem*, julbetraktelse av J. B. Gauffin, *Undret i Nystugan*, berättelse av Amanda Sevaldsen med teckningar av fru Gerda Tirén. *Våra hövdingar för tusen år sedan*, akvarell av Curt Stoopendal. *Herdegossen från Bellehem*, legend från frälsarens barndom, med teckningar av Jenny Nyström. *Den nya stugan*, akvarell av G. Stoopendal, berättelse av Elin Nordin. *Tiggargossen*, akvarell av Gerda Tirén, *Greta*, berättelse av J. B. Gauffin, teckning av Jenny Nyström. *En av Herrens små*, berättelse av Cornelia Levetzow, teckning av Jenny Nyström. *Vallgossen*, akvarell av Jenny Nyström, text av Elin Nordin. *En sporttur*, akvarell av Jenny Nyström, berättelse av J. B. Gauffin. *Brev från farbror Barnavän*.

Kring Granen och Brasan tryckes i 16 stora sidor och är mycket innehållsrik. Den kostar 35 öre i bokhandeln, men vid partiköp hos Svenska Missionsförbundets Förlag, Stockholm C., lämnas vid 5 ex. 20 proc., 50 ex. 25 proc., 100 ex. 30 proc.

Barnens Jul 1917

innehåller:

Omslagsvignett, akvarell av fru Jenny Nyström, *Stor glädje*, julbetraktelse av J. B. Gauffin. *Valet*, berättelse av Cornelia Levetzow, med teckningar av fru Gerda Tirén. *En liten sjöman*, akvarell, med text av fru Elin Nordin. *Marias offer*, Ur onkel Eriks portfölj, med teckning av Gerda Tirén. *Jul i skogshyddan*, akvarell av Valborg Uberg, berättelse av Elin Nordin. *Vallflickan*, akvarell av fru Elsa Ericsson. *Klas*, efter en pastellmålning, berättelse av J. B. Gauffin. *Dockan skall bli fin*, akvarell av Elsa Ericsson. *Brev från farbror Barnavän*.

Barnens Jul kostar i bokhandeln 25 öre, men vid partiköp hos Svenska Missionsförbundets Förlag, Stockholm C., lämnas vid 5 ex. 20 proc., 50 ex. 25 proc., 100 ex. 30 proc. Uppsala i oktober 1917.

REDAKTIONEN.